

Категорія справи № 991/1551/19: **Кримінальні справи (з 01.01.2019); Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг; Декларування недостовірної інформації.**

Надіслано судом: **11.09.2020**. Зареєстровано: **13.09.2020**. Оприлюднено: **14.09.2020**.

Дата набрання законної сили: **11.09.2020**

Номер судового провадження: **1-кп/991/154/19**

Номер кримінального провадження в ЄДР: **4201800000002019**

Справа № 991/1551/19

Провадження 1-кп/991/154/19

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

У Х В А Л А

11 вересня 2020 року

м. Київ

Вищий антикорупційний суд колегією суддів у складі:

головуючого судді Кравчука О.О.,

суддів: Галабали М.В., Крикливого В.В.

секретар судового засідання Мітніцька О.В.

за участю:

прокурора Кимлика Р.В.

захисника Свінціцького І.А.

обвинуваченого ОСОБА_1

розглянувши у відкритому судовому засіданні в залі суду у м. Києві клопотання прокурора Кимлика Р.В. про здійснення запиту про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 17 серпня 2018 року за № 421800000002019, за обвинуваченням:

ОСОБА_1, який народився ІНФОРМАЦІЯ_1 в м. Олександрія Кіровоградської області, фактично проживає за адресою: АДРЕСА_1, у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України,

ВСТАНОВИВ:

1. Зміст клопотання та позиції учасників

Прокурором Кимликом Р.В. заявлено клопотання про звернення з запитом про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 17 серпня 2018 року за № 421800000002019. У вказаному клопотанні прокурор просить звернутись до

уповноважених органів Грецької Республіки з запитом про надання міжнародної правової допомоги у формі допиту як свідка ОСОБА_2 шляхом проведення відеоконференції.

Вказане клопотання прокурор обґрунтовує тим, що ОСОБА_2 на даний час проживає у Грецькій Республіці та не буде повертатись до України. Зважаючи на те, що свідок не може прибути за викликом до Вищого антикорупційного суду для дачі показань безпосередньо в судовому засіданні, сторона обвинувачення вважає, що вказані обставини є підставою для здійснення допиту свідка ОСОБА_2 в режимі відеоконференції в порядку міжнародного співробітництва із уповноваженими органами Грецької Республіки.

Прокурор зазначив, що місце перебування цього свідка у Грецькій Республіці встановлено матеріалами досудового розслідування, під час якого допит цього свідка також здійснювався в порядку міжнародної правової допомоги.

Захисник обвинуваченого ОСОБА_1 адвокат Свінціцький І.А. заперечував проти задоволення клопотання прокурора з приводу чого подав через канцелярію суду письмові заперечення (вх. №18400/20-Вх від 10.09.2020 р.). У своїх запереченнях, захисник Свінціцький І.А. зазначає, що на його думку, клопотання прокурора є необґрунтованим з наступних причин:

- на думку сторони захисту, відсутні підстави вважати, що свідок ОСОБА_2, про допит якого клопоче прокурор, не може безпосередньо брати участь у судовому провадженні. Так, за твердженням захисника факт проживання ОСОБА_2 на території іншої держави не є поважною причиною для неприбуття свідка у судове засідання, а отже і підставою для проведення дистанційного судового провадження. Окрім того, захисник Свінціцький І.А. зазначає, що у кримінальному провадженні № 120171400000000 в рамках якого ОСОБА_2 перебуває в розшуку, винесено ухвалу слідчого судді Печерського районного суду м. Києва від 25.05.2020 р. (провадження ;757/15230/20-к), (набрала законної сили) відповідно до якої, уповноваженим особам ГСУ НП України встановлено строк до 29.07.2020 р. на проведення слідчих дій, необхідних достатніх для закінчення досудового розслідування у вказаному кримінальному провадженні, а отже, підстави перебування ОСОБА_2 за кордоном, нівелюються;

- на думку захисника Свінціцького І.А., з огляду на те, що свідок ОСОБА_2 не викликався у судове засідання, відсутні обґрунтовані відомості про неможливість прибуття свідка, - клопотання прокурора є передчасним, а тому не підлягає задоволенню;

- на думку сторони захисту, проведення допиту свідка ОСОБА_2 в режимі відеоконференції може позбавити обвинуваченого права на постановку уточнюючих питань та пред'явлення документів.

Обвинувачений ОСОБА_1 підтримав позицію захисника, зазначивши, що може надати інформацію про можливі місця перебування свідка в Україні.

2. Релевантне законодавство

Відповідно до ч. 1 ст. 95 КПК України показання - це відомості, які надаються в усній або письмовій формі під час допиту підозрюваним, обвинуваченим, свідком, потерпілим, експертом щодо відомих їм обставин у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження.

Згідно із ч. 4 ст. 95 КПК України суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях, які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отриманих у порядку, передбаченому статтею 225 цього Кодексу. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору, або посилатися на них.

Відповідно до ч. 1 ст. 65 КПК України свідком є фізична особа, якій відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню під час кримінального провадження, і яка викликана для давання показань.

Згідно із ч. 1 ст. 134 КПК України слідчий суддя під час досудового розслідування чи суд під час судового провадження має право за власною ініціативою або за клопотанням слідчого, прокурора, підозрюваного, обвинуваченого, його захисника, потерпілого, його представника здійснити судовий виклик певної особи, якщо слідчий суддя чи суд встановить наявність достатніх підстав вважати, що така особа може дати показання, які мають значення для кримінального провадження, або її участь у процесуальній дії є обов'язковою.

Частиною 1 ст. 135 КПК України передбачено, що особа викликається до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду шляхом вручення повістки про виклик, надіслання її поштою, електронною поштою чи факсимільним зв'язком, здійснення виклику по телефону або телеграмою.

Згідно із ч. 7 ст. 135 КПК України повістка про виклик особи, яка проживає за кордоном, вручається згідно з міжнародним договором про правову допомогу, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, а за відсутності такого - за допомогою дипломатичного (консульського) представництва.

Відповідно до п.1 ч.1 ст.541 КПК України міжнародна правова допомога - це проведення компетентними органами однієї держави процесуальних дій, виконання яких необхідне для досудового розслідування, судового розгляду або для виконання вироку, ухваленого судом іншої держави або міжнародною судовою установою.

Згідно із ч. 1 ст. 551 КПК України суд, прокурор або слідчий за погодженням з прокурором надсилає до уповноваженого (центрального) органу України запит про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні, яке він здійснює.

Відповідно до ч. 2 ст. 545 КПК України міністерство юстиції України звертається із запитом судів про міжнародну правову допомогу у кримінальному провадженні під час судового провадження та розглядає відповідні запити судів іноземних держав.

Згідно із ч. 1 ст. 552 КПК України зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу повинні відповідати вимогам цього Кодексу або міжнародного договору України, що застосовується у конкретному випадку. Запит може бути складений у формі доручення. Зміст та форма запиту про міжнародну правову допомогу визначено ст. 552 КПК України.

Відповідно до ч. 2 ст. 567 КПК України допит шляхом відео- або телефонної конференції виконується у порядку, передбаченому процесуальним законом запитуючої сторони у тій мірі, в якій такий порядок не суперечить засадам кримінального процесуального законодавства України та загально визнаним стандартам забезпечення прав людини і основоположних свобод.

Згідно із ч. 1 ст. 336 КПК України судове провадження може здійснюватися у режимі відеоконференції під час трансляції з іншого приміщення, у тому числі яке знаходиться поза межами приміщення суду (дистанційне судове провадження), у разі: 1) неможливості безпосередньої участі учасника кримінального провадження в судовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин; 2) необхідності забезпечення безпеки осіб; 3) проведення допиту малолітнього або неповнолітнього свідка, потерпілого; 4) необхідності вжиття таких заходів для забезпечення оперативності судового провадження; 5) наявності інших підстав, визначених судом достатніми.

Відповідно до ст. 1 Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, яка ратифікована Україною 16.01.1998 р., договірні Сторони зобов'язуються надавати одна одній, відповідно до положень цієї Конвенції, якнайширшу взаємну допомогу у кримінальному переслідуванні правопорушень, покарання яких, на момент прохання про надання допомоги, підпадає під юрисдикцію судових властей запитуючої Сторони.

Статтею 9 Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах, який ратифікований Україною 01.06.2011 р., визначено порядок та умови проведення допиту за допомогою відеоконференції.

Порядок здійснення міжнародного судового співробітництва визначено «Інструкцією про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження» затвердженою, наказом Міністерства юстиції України від 19.08.2019 р. №2599/5 (надалі - Інструкція).

Згідно із п. 8 Розділу II. Інструкції, запит (доручення) про проведення допиту особи шляхом відеоконференції має містити опис технічних вимог щодо проведення відеоконференції, контактні дані осіб, відповідальних за технічне забезпечення відеоконференції, а також пропозиції щодо дат і часу проведення відеоконференції та попереднього пробного сеансу відеозв'язку.

3. Оцінка та мотиви суду

Судом встановлено, що ОСОБА_1 в рамках кримінального провадження, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань 17 серпня 2018 року за № 421800000002019 обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 366-1 КК України, а саме, поданні завідомо недостовірних відомостей у деклараціях особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2015, 2016, 2017 і 2018 роки. За переконанням сторони обвинувачення, ОСОБА_1 у вказаних деклараціях не було відображено зобов'язань за договором позики від 10.07.2014 р., укладеного між ОСОБА_1 та ОСОБА_2 на суму 14 716 609,11 грн.

Враховуючи вказані обставини, вбачається, що ОСОБА_2 можуть бути відомі обставини у кримінальному провадженні, що мають значення для цього кримінального провадження, а саме, обставини укладання між ним та обвинуваченим ОСОБА_1 договору позики від 10.07.2014 р. на суму 14 716 609,11 грн.

Відповідно до приписів ч. 4 ст. 95 КПК України суд може обґрунтовувати свої висновки лише на показаннях які він безпосередньо сприймав під час судового засідання або отриманих у порядку, передбаченому статтею 225 цього Кодексу. Суд не вправі обґрунтовувати судові рішення показаннями, наданими слідчому, прокурору або посилатися на них.

З наданих стороною обвинувачення документів, а саме запиту про міжнародну правову допомогу від 26.04.2019 р. у кримінальному провадженні № 421800000002019 (т. 8, а.с. 1-14, 33) вбачається, що місцем проживання ОСОБА_2 є АДРЕСА_2 .

Як вбачається із змісту клопотання та матеріалів справи стороною обвинувачення доведено необхідність допиту в судовому засіданні в якості свідка ОСОБА_2 для всебічного, повного та неупередженого судового розгляду кримінального провадження щодо обвинувачення ОСОБА_1 у вчиненні злочину, передбаченого ст. 366-1 КК України. Крім того, суду наведено доводи на обґрунтування неможливості явки ОСОБА_2 до Вищого антикорупційного суду для його допиту, зазначено відомості про його місцеперебування та засоби зв'язку з ним, інші відомості, які можуть сприяти виконанню запиту.

Суд наголошує, що кримінальне провадження здійснюється на засадах змагальності, що передбачає самостійне обстоювання стороною обвинувачення і стороною захисту їхніх правових позицій, прав, свобод і законних інтересів засобами, передбаченими цим Кодексом. Сторони кримінального провадження мають рівні права на збирання та подання до суду речей, документів, інших доказів, клопотань, скарг, а також на реалізацію інших процесуальних прав, передбачених цим Кодексом. Суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, створює необхідні умови для реалізації сторонами їхніх процесуальних прав та виконання процесуальних обов'язків.

Водночас, зважаючи на твердження прокурора про те, що місце проживання ОСОБА_2 , - Грецька Республіка, суд вважає, що виклик свідка в Україну буде пов'язаний із відшкодуванням витрат на проїзд, що передбачено ст. 566 КПК, водночас в умовах технологій допиту свідка в режимі відеоконференції

зберігається можливість забезпечити право як сторони обвинувачення, на надання доказів, так і право сторони захисту на перехресний допит.

Відносно доводів захисника Свінціцького І.А. про те, що клопотання прокурора є передчасним, з огляду на те, що свідок ОСОБА_2 не викликався у судові засідання в порядку, визначеному КПК України суд зауважує, що приписи Глави 42 КПК України не містять положень які в якості обов'язкової умови для звернення за міжнародною правовою допомогою зобов'язують спочатку здійснити виклик свідка.

Щодо заперечень захисника в частині підстав відсутності свідка в Україні то враховуючи його проживання в Грецькій Республіці, суд вважає, що відповідні підстави для вирішення клопотання значення не мають.

Враховуючи наведене, суд, зберігаючи об'єктивність та неупередженість, вважає, що клопотання, оголошене прокурором Кимликом Р.В., про звернення до Міністерства юстиції України щодо направлення до Грецької Республіки запиту про надання правової допомоги, а саме: організації проведення допиту свідка обвинувачення ОСОБА_2 в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки, підлягає задоволенню.

З метою забезпечення виконання запиту про надання правової допомоги, суд вважає необхідним визначити наступні умови проведення допиту свідка ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 :

- допит ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки буде здійснено Вищим антикорупційним судом (колегією суддів у складі: головуєчий суддя Кравчук Олексій Олегович, судді: Галабала Маркіян Васильович, Крикливий Віталій Вікторович), у відкритому судовому засіданні в приміщенні Вищого антикорупційного суду за адресою: 01601, м. Київ, пр. Перемоги, буд. 41.

- призначити допит ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки на наступні дати та час: 10 год. 00 хв. 15 грудня 2020 року, 10 год. 00 хв. 24 грудня 2020 року;

-визначити резервні дати проведення допиту ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки 10 год. 00 хв. 11 січня 2020 року та 10 год. 00 хв. 13 січня 2020 року;

-доручити уповноваженій особі відповідної компетентної установи (суду), на території якого буде здійснюватися допит ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 , вручити останньому пам'ятку про його процесуальні права за статтею 66 КПК України, роз'яснити ОСОБА_2 , що він може скористатися правом відмови давати показання, яке йому надане законодавством України відповідно до статті 63 Конституції України, статті 65 КПК України, або законодавством Грецької Республіки, перевірити його документи, що посвідчують особу та перебувати поряд з ОСОБА_2 до закінчення його допиту.

На підставі викладеного, керуючись статтями 7, 22, 350, 369-372, 376, 541, 542, 545, 548, 552 КПК України, суд

ПОСТАНОВИВ:

1. Клопотання прокурора Кимлика Р.В. - задовольнити.
2. Звернутись до Міністерства юстиції України для направлення запиту до Грецької Республіки про надання міжнародної правової допомоги, а саме: організації проведення допиту свідка обвинувачення ОСОБА_2 в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки.
3. Допит ОСОБА_2 . ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки буде здійснено Вищим антикорупційним судом (колегією суддів у складі:

головуючий суддя Кравчук Олексій Олегович, судді: Галабала Маркіян Васильович, Крикливий Віталій Вікторович), у відкритому судовому засіданні в приміщенні Вищого антикорупційного суду за адресою: 01601, м. Київ, пр. Перемоги, буд. 41.

4. Призначити допит ОСОБА_2 . ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки на наступні дати 10 год. 00 хв. 15 грудня 2020 року та 10 год. 00 хв. 24 грудня 2020 року;

5. Визначити резервні дати проведення допиту ОСОБА_2 . ІНФОРМАЦІЯ_2 , в режимі відеоконференції з приміщення відповідної установи Грецької Республіки: 10 год. 00 хв. 11 січня 2020 року та 10 год. 00 хв. 13 січня 2020 року;

6. Доручити уповноваженій особі відповідної компетентної установи (суду), на території якого буде здійснюватися допит ОСОБА_2 ІНФОРМАЦІЯ_2 , вручити останньому пам'ятку про його процесуальні права за статтею 66 КПК України, роз'яснити ОСОБА_2 , що він може скористатися правом відмови давати показання, яке йому надане законодавством України відповідно до статті 63 Конституції України, статті 65 КПК України, або законодавством Грецької Республіки, перевірити його документи, що посвідчують особу та перебувати поряд з ОСОБА_2 до закінчення його допиту.

Ухвала набирає законної сили з моменту її проголошення і окремому оскарженню не підлягає. Заперечення проти ухвали може бути включено до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене ч. 1 ст. 392 КПК України.

Головуючий суддя: Кравчук О.О.

Судді: Галабала М.В.

Крикливий В.В.